



25. forum pomorske baštine Mediterana

Baštinske luke, festivali i događanja s ciljem očuvanja i promicanja pomorskog kulturnog naslijeđa

Betina, 6. – 9. lipnja, 2019.

Popularizacija baštinskih sadržaja dovodi do konstantnog povećanja broja festivala i događanja koji za cilj imaju očuvanje i promicanje pomorskog kulturnog naslijeđa na Mediteranu. Posljedično, raste i broj zainteresiranih pojedinaca. Javne, privatne, profitne i neprofitne organizacije živom održavaju pomorsku baštinu, podižu svijest o njejoj vrijednosti u javnom mnijenju. Čine to svakodnevnim djelovanjem, organiziranjem manifestacija, višednevnih festivala, foruma, edukacija i međusobnim umrežavanjem.

Poseban značaj imaju luke i primorska mjesta koji su na sebi svojstven način obilježeni pomorskom baštinom. Njihovi stanovnici identificiraju se s mjesnom pomorskom tradicijom i brodovima te ju pretvaraju u kulturnu baštinu kojom se ponose i žele je zaštititi. Na tom tragu su nastali današnji veliki pomorski festivali koji populariziraju povijesne brodove i luke.

Od prvotnih plemenitih ideja do kasnije realizacije projekta i višegodišnje opstojnosti mnogobrojne su prepreke. Idejni začetnici takvih događanja su pojedinci, entuzijasti, udruge i neprofitne organizacije, potom muzeji, ekomuzeji i društveni centri. Cilj im je sačuvati i promicati jedinstvene sadržaje iz svijeta mora da bi bili dostupni i sutra. Velik je udio volonterskog rada u svim aktivnostima. Potrebna je suradnja sa srodnim organizacijama i vidljivost u očima javnosti.

Očuvanje i promicanje pomorskog kulturnog naslijeđa aktualiziralo se krajem 20. stoljeća, a trend traje i danas. Raste broj zajednica koje se odvažuje na korak naprijed. Činjenica jest da bi nebrojena plovila već bila otpisana da im nije udahnut nov život inspiriran pokretom očuvanja baštine, a u povijesnim lukama bi baštinske sadržaje zamijenili komercijalni.

Pomorski festivali i događanja - primjeri dobre prakse

Festivali mora i pomorske tradicije uprizoruju regate na jedra, vesla, mornare, trgovce i obrtnike u narodnim nošnjama, scene iz brodogradilišta i aktivnosti tradicijskog ribarstva. Prezentiraju se autohtona jela i vina, pjesme i plesovi te raznovrsni običaji. Manifestacije mogu biti različite, od jednodnevnih regata do višetjednih manifestacija koje uz zabavu i druženje sudionika uključuju i stručna predavanja, radionice i prezentacije.

Svi festivali su započeli s nevelikim brojem sudionika, a s godinama neki od njih postali su međunarodni događaj koji privlači velik broj sudionika i publike. Potrebna je velika umješnost za organizaciju takvih događanja, mnogo entuzijazma i koordinacije s interesnim



skupinama. Financiranje festivala i događanja predstavlja najsloženiji dio pripremnih radova. Za uspješan projekt osim broja posjetitelja važna je njegova održivost, koje su mu posljedice i ostavlja li utjecaj na društvo iz kojeg je nastao.

(mole se izlagači da u primjerima dobre prakse ukažu na načine financiranja i modele održivosti)

Umreženja organizacija s ciljem očuvanja i promicanja pomorske baštine

Danas postoji velik broj mikro organizacija koje djeluju na polju pomorske baštine. Sve su osnovane iz plemenitih pobuda, a često im uspjeh zna izostati ako djeluju isključivo i same za sebe. Umrežavanje pridonosi interakciji, refleksiji i kritičkom promišljanju vlastite prakse, uči se zajednički iz primjera drugih te se razvijaju nove zamisli. Bolje se koriste vlastiti resursi ako im se uvidi vrijednost u usporedbi s drugima.

Umrežavanjem se razmjenjuju znanja, gradi se mreža poznanstava i stječu vrijedni kontakti koji mogu pomoći u budućim projektima. Umreženim organizacijama povećava se vidljivost, a uz to imaju uzajamnu pomoć i podršku. Na polju pomorske baštine djeluje velik broj subjekata, umrežavanja su raznih vrsta – prema polju djelovanja, teritoriju kojem pripadaju ili zajedničkim interesima.

(mole se izlagači da u izlaganjima prikažu rezultate koje su postigli umrežavanjem)

Baštinske luke – obnova i valorizacija

Interes za zaštitom tradicijskih brodova posljednjih desetljeća je prisutan u cijeloj Europi. Osim samih brodova, štiti se prostor u kojem su na vezu, ljudi koji se njima koriste te građevine vezane uz lokalnu pomorsku baštinu. Niz je primjera lučkih privezišta koja u prvom planu imaju tradicijske brodove. Oni predstavljaju baštinu i identitet područja kojim plove, te time postaju važan kulturni sadržaj. Imaju važnu ulogu i u turizmu.

Veća lučka područja uz obalu, posebice ona napuštena ili devastirana, s ostacima tehničkih pogona često su nelijep prizor. Potrebni su kompleksni projekti da se takvi prostori obnove i prezentiraju na dobar način, da ne djeluju agresivno u prostoru, a da sačuvaju svoj izvoran oblik. Lučki gradovi i naselja obiluju industrijskom arhitekturom, a broj poznatih dobrih primjera obnove i revitalizacije je poprilično malen. Proces preobrazbe nekadašnjeg lučkog područja u funkcionalnu jedinicu mora biti dobro promišljen, a da se sačuva identitet.

Budućnost tradicijskih drvenih brodova - primjeri dobre prakse

Tradicijski drveni brodovi danas imaju drugačiju namjenu od one za koju su građeni. Osim nekih koji i dalje služe za obavljanje primarnih djelatnosti, većina njih se koristi u edukacijske svrhe, za promidžbu, turizam ili za razonodu. Zbog zahtjevnosti održavanja drvenog broda stari vlasnici ih se odriču, a novi to postaju isključivo iz ljubavi prema



tradicijskoj gradnji. Održavati drveni brod zahtijeva vremena i novčanih sredstava. U primjerima dobre prakse može se vidjeti da pojedine države štite i subvencioniraju tradicijsku brodogradnju, posjedovanje tradicijskih plovila, korištenje istih u privredne svrhe, osiguravaju besplatan vez i potiču prenošenje znanja o brodogradnji i pomorskim vještinama. (mole se predavači da u izlaganjima ukažu na načine financiranja i održavanja brodova, na koji način dobivaju potporu od nadležnih tijela)

Izlaganja ne smiju trajati duže od 10 minuta. PowerPoint prezentacije moraju biti na jeziku drugačijem od onog korištenog pri usmenom izlaganju. Službeni jezici Foruma su talijanski, francuski, španjolski i engleski.

Sažetak programa

Četvrtak, 6. lipnja 2019.

Dolazak i smještaj sudionika

Prezentacijski i interpretacijski centar, Trg na moru 1, Betina

18.00 Sastanak Izvršnog odbora AMMM

Petak, 7. lipnja 2019.



Prezentacijski i interpretacijski centar, Trg na moru 1, Betina

8.30 – 9.00 Registracija sudionika Foruma

Otvorenje 25. foruma pomorske baštine Mediterana

9.00 – 9.30

Pozdravne riječi:

Kate Šikić Čubrić, ravnateljica Muzej betinske drvene brodogradnje

Maria Paola Profumo, predsjednica AMMM

David Morgan, predsjednik EMH

Predstavnik vlasti

9.30 – 9.50 **Uvodno predavanje**

Predavač: Jadran Kale, Hrvatska, Sveučilište u Zadru, Muzej grada Šibenika, etnolog

9.50 – 10.00 Pauza

Panel I. **Pomorski festivali i događanja. Primjeri dobre prakse.**

10.00 – 11.30

Moderator: Tea Perinčić, Hrvatska, Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja, kustosica

11.30 – 11.40 Pauza

Panel II. **Umreženja organizacija s ciljem očuvanja i promicanja pomorske baštine**

11.40 – 13.00

Moderator: Davide Gnola, Italija, Museo della Marineria Cesenatico, ravnatelj

13.00 – 14.30 Pauza za ručak

Panel III. **Baštinske luke – obnova i valorizacija**

14.30 – 16.00

Moderator: Elvira Mata i Enrich, Španjolska, Museu Maritim de Barcelona, ravnateljica

16.00 – 16.15 Pauza

20.00 **Večera u brodogradilištu**, u organizaciju KUD-a Zora i udruge Betinska gajeta 1740

Subota, 8. lipnja 2019.



Panel IV. Budućnost tradicijskih drvenih brodova. Primjeri dobre prakse

09.00 – 11.00

Moderator: Miquel Martí Llambrich, Španjolska, Museu de la Pesca Palamos, ravnatelj

11.00 – 11.15

Pauza

11.15 – 13:15

Generalna skupština AMMM

16:00

Regata na latinsko idro za sudionike Foruma, u organizaciji udruge Betinska gajeta 1740

Nedjelja, 9. lipnja 2019.

08.00 – 15.00

Izlet brodom u Nacionalni park Kornati

(Muzej betinske drvene brodogradnje osigurava besplatne kave u pauzama, večeru u brodogradilištu i večeru nakon regate na latinsko idro.

Cijena izleta u Nacionalni Park Kornati košta 200 kn, a uključuje prijevoz, ulaznicu u Nacionalni Park i ručak.)